

UVODNIK

POSAMEZNIK, DRŽAVA, VARNOST

V zadnji številki Sodobnih vojaških izzivov leta 2021 smo se posvetili nekaterim zahtevnim vsebinam. Takih je sicer veliko, v tej številki pa smo se osredotočili predvsem na covid-19 in odzive, ki jih doživljata posameznik in država oziroma njeni predstavniki v državnih institucijah na področju varnosti. Pri tem imamo v mislih varnost posameznika kot vrednoto, ki je bistvena zanj osebno. To je še pomembneje takrat, ko stopa v stik z drugimi posamezniki, še posebej s tistimi, ki delajo v državnih ustanovah. Na koncu pa je pomembna tudi varnost države kot najširše množice posameznikov.

V času, ki ga je zaznamoval covid-19, je vsa pozornost posameznikov in družbe kot celote namenjena zdravju in varnosti ljudi. Pri zagotavljanju tega prihajajo vpleteni v zelo različne položaje, pri katerih so zaradi opravljanja svojega dela ogroženi tudi tisti, ki sicer skrbijo za druge. Komunikacija in način komuniciranja sta zelo pomembna v povsem običajnih okoliščinah. Kadar pa gre za posebne okoliščine, med katere spada čas, zaznamovan s covidom-19, je komunikacija toliko pomembnejša.

O pomenu komunikacije v času covida-19 je nedavno pisal tudi Igor Kotnik v prilogi Objektivna v časniku Dnevnik. V prispevku z naslovom Od strahu k miru omenja pomembnost upravljanja države in njenih institucij z družbenimi, množičnimi situacijami, občutki in odzivi. Navaja, da smo »za njihovo upravljanje z družbeno pogodbo poverili državi in njenim institucijam, ki naj bi s svojim delovanjem pri obvladovanju neprijetnih in nevarnih okoliščin čim bolj zmanjševale delež državljanov, ki bi se nanje odzivali z zanikanjem ali strahom«.

To je zelo zahteven proces, v katerem so na preizkušnji znanje in integriteta prav vsakega na individualni ravni v domačem in službenem okolju. Pri poklicih, ki na državni ravni upravljajo krizo, ki jo je zaznamovala bolezen, so na preizkušnji predvsem večine vodenja, medsebojni odnosi, upravljanje stresa, nastopanje v

javnosti, samozaščitno ravnanje in upravljanje množic. Vse zato, da se občutek strahu, nezaupanja in negotovosti čim bolj zmanjša in se vzpostavi občutek varnosti s poudarkom na logičnih razlagah in razmišljanju, ki naj prevladajo nad nenadzorovanimi čustvi in morebitnimi stiskami. Primer covida-19 ima številne značilnosti krize. Kadar krizno obdobje traja dlje časa in je zelo specifično, lahko pride do resnih sprememb, včasih že kar zaskrbljujočih, na področju etike, morale, prava, človekovih pravic in družbenih vrednot pa tudi varnosti.

Prispevki v tej številki obravnavajo nekatere vidike spoprijemanja s posebnimi razmerami in okoliščinami, za katere so se avtorji odločili, da jih delijo z drugimi.

Bruno Blažina v prispevku z naslovom *Samomorilnost v policiji* razkriva raziskovanje na tem področju in ga primerja s pojavnostjo in ukrepanjem v Slovenski vojski ter z nekaterimi tujimi državami, ki se spoprijemajo s tem pojavom bolj ali manj učinkovito. Ugotavlja, da se s pojavom samomorilnosti Slovenska vojska ukvarja sistemsko, v Policiji pa se to še ne dogaja. Predlaga nove ukrepe za preprečevanje samomorilnosti v tem državnem organu.

O *javnem mnenju o teritorialni obrambi Poljske* pišejo avtorice **Malgorzata Zielińska, Joanna Łatacz** in **Joanna Zauer**. Teritorialno obrambo je Poljska uvedla v začetku leta 2017. Raziskovalke je najbolj zanimalo javno mnenje o nalogah, ki naj bi jih izvajala v sistemu poljske nacionalne varnosti. Teritorialna obramba naj bi bila dejavna v sistemu zaščite in reševanja, skrbela za varnost prebivalcev in kritične infrastrukture ali pa morda tudi pri opravljanju vojaških nalog. Pri spoprijemanju s covidom-19 je poljska vlada vključila tudi svojo teritorialno obrambo.

Gabriella Ráczkevy-Deák je preučevala pojav *nasilnih dejanj nad zdravstvenimi ustanovami in njihovimi zaposlenimi na Madžarskem*. Njihovo profesionalno znanje na področju zdravstva pri spoprijemanju z nasilnimi pacienti, njihovimi družinski člani in tudi sodelavci niso dovolj za reševanje tovrstnih izzivov. Dodatno znanje in izkušnje tudi iz drugih vsebin so vedno bolj potrebni v državnih institucijah. Avtorica se je najbolj osredotočila na znanje na področju komuniciranja, samozavesti in samoobrambe ter predlagala nekaj sistemskih rešitev.

O *kulturni dediščini in njenem varovanju v času oboroženih spopadov* piše **Rok Filipčič**. Predstavlja kronološki pregled razvoja tega področja, pomembne mejnike v novejši zgodovini in mednarodnem pravnem redu ter ukrepe, ki so bili vzpostavljeni za zaščito kulturne dediščine doma in v tujini. Avtor predstavlja slovenske uspehe in naučene lekcije ter daje poseben poudarek zaščiti tega področja z vidika vojaške organizacije. Vojaški muzej v okviru Ministrstva za obrambo Republike Slovenije posebej skrbi za zaščito vojaške kulturne dediščine v Sloveniji.